

Regeringskansliet
Finansdepartementet
fi.registrator@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se

Indelningskommitténs betänkande

(dnr Fi2018/106/DF)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över betänkandet av Indelningskommittén, *Myndighetsgemensam indelning – samverkan på den regionala nivån* (SOU 2018:10).

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen i Västra Götaland välkomnar kommitténs förslag och ser dem som mycket angelägna. Vi delar kommitténs bedömningar om fördelarna och vinsterna med en gemensam regional geografi för staten. Särskilt viktigt är att gemensamma lägesbilder och beslutsunderlag tas fram för att hantera komplexa samhällsutmaningar, liksom underlag för regional planering och samordnade utvecklingsinsatser.

Kommitténs förslag på berörda myndigheter och geografisk indelning går i rätt riktning. Vi skulle dock vilja se en bredare tillämpning, varför vi för fram fler myndigheter av betydelse och föreslår att grundprincipen bör vara att alla myndigheter omfattas. Vi stöder oss på de bedömningar som gjordes av Ansvarskommittén (SOU 2007:10) och Utredningen om den statliga regionala förvaltningen (SOU 2012:81).

Den föreslagna områdesindelningen i Västsverige har vårt fulla stöd. För vår del är det viktigaste att förslagen genomförs i princip, inte vilket antal regioner som regeringen väljer att gå vidare med. Vi har dock förståelse för att fler områden än i kommitténs huvudförslag skulle vara rimligare ur ett regionalt och strukturellt perspektiv, liksom ur flera tunga myndigheters. Vi ser inga hinder att någon myndighet skulle tillåtas att avvika från sju eller åtta områden genom att slå samman två, om det är nödvändigt för dess verksamhet.

För att möjliggöra meningsfull samverkan med andra myndigheter och med regionerna och kommunerna, krävs en viss minsta kritiska massa och tillräckliga befogenheter hos en myndighets regionala nivå.

Vi ser fortsatt länsstyrelsen som den naturliga samordnaren av staten regionalt, men även att förslaget innebär att länsstyrelserna inom varje statligt område behöver samordna sig sinsemellan.

Vi erinrar regeringen om att de förslag som Utredningen om den statliga regionala förvaltningen lade i sitt betänkande (SOU 2012:81) vore en naturlig fortsättning på Indelningskommitténs förslag.

Synpunkter på betänkandets bedömningar och förslag

3.3 Överväganden och förslag på myndighetsgemensam indelning

Länsstyrelsen i Västra Götaland delar kommitténs bedömning, liksom Ansvarskommitténs och andra utredningars, att staten behöver en ordnad och enhetlig struktur på den regionala nivån. Det är ett nödvändigt, om än inte tillräckligt, villkor för en fungerande samverkan för att möta alltmer komplexa utmaningar. Som kommittén skriver är det endast ett av flera hinder för en effektiv samverkan mellan myndigheter och mellan stat och kommun. I våra kontakter med länets 49 kommuner möter vi återkommande behovet av en mer samlad och samordnad stat. Vi önskar därför att regeringen fortsätter arbetet med att stärka samverkan på den regionala nivån, inte minst genom att tydliggöra för alla berörda myndigheter behovet av samordning.

Vi instämmer i behovet av gemensamma lägesbilder och beslutsunderlag för gemensamma strategiska åtgärder. Men vi vill gå längre och även säga att detta behövs för att myndigheternas agerande i allmänhet inte ska vara motstridigt och motverka syftena. Länsstyrelsen instämmer även i de övriga fördelar som kommittén räknar upp. Vi vill framhålla behovet av bättre samlade beslutsunderlag och regional samordning i samhällsplaneringen. Vi hoppas att regional planering liknande den som har funnits länge i Stockholms län så snart som möjligt införs i Västsverige och inte endast i Skåne. När regional planering införs, kommer gemensamma planeringsunderlag i form av lägesbilder och beslutsunderlag att vara oundgängliga.

Kommittén framhåller även faktorer som hur stor del av verksamheten som bedrivs regionalt, liksom vilket mandat och vilka resurser som den regionala nivån ges i en viss myndighet. För att möjliggöra meningsfull samverkan med andra myndigheter och med regionerna och kommunerna, krävs en viss minsta kritiska massa och tillräckliga befogenheter hos en myndighets regionala nivå. Vi har på senare tid sett hur vissa myndigheter med regionala kontor avlövar den verksamheten till förmån för centralisering. De berörda myndigheterna måste ta ansvar, eller i annat fall förmåns av regeringen, att skapa rätt förutsättningar för samverkan på den regionala nivån.

Kommitténs utgångspunkter

Länsstyrelsen stöder i huvudsak att kommittén utgår från myndigheter som har betydelse för samverkan mellan myndigheter och med regioner och kommuner. Deras betydelse för planering på regional nivå är ett väsentligt kriterium, liksom strategiska och främjande funktioner.

Emellertid menar vi att det är en felaktig slutsats att utesluta ”rena” tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheters kunskaper och erfarenheter har betydelse för de regionala lägesbilderna och en fungerade tillsyn med tillhörande rådgivning kan i många fall vara nog så strategisk och främjande. Länsstyrelserna har en rad tillsynsuppgifter som på olika sätt knyter an till dessa myndigheters. Man bör komma ihåg att

länsstyrelsen tidigare har haft fler tillsynsuppgifter som var integrerade i verksamheten, inte minst tillsynen över socialtjänsten som i dag ligger på Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Ansvarskommittén hade också en liknande syn på behovet av samordnad tillsyn. Även Utredningen om den statliga regionala förvaltningen förde fram att flera tillsynsmyndigheter borde tillämpa en gemensam geografi.

Områden som berör många myndigheter

Länsstyrelsen instämmer i de områden med särskilt stort samverkansbehov som kommittén framhåller. Vi vill påminna om att länsstyrelsen i flera områden har det regionala ansvaret i de fall som berörda centrala myndigheter saknar regional närvaro. I något fall är det i stället regionen. Således skulle vi till kommitténs utvalda tre områden även vilja lägga de övriga som kommittén räknar upp, i synnerhet fysisk planering och det bredare begreppet samhällsplanering, där bostadsförsörjning ingår. Vi hoppas att det snart blir en fråga för regionen, så att regional fysisk planering införs även i Västra Götaland och Västsverige.

Vidare vill vi även bredda ”mottagande av nyanlända” till integration. Därutöver anser vi att fler frågor kräver en strukturerad samordning av staten, inte minst klimatanpassning, genomförandet av Agenda 2030 samt att verka för jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter.

3.4 Myndigheter med gemensam indelning – förslag

Länsstyrelsen instämmer i att de myndigheter som kommittén föreslår ska ha en gemensam regional indelning. Kommittén förutsätter därutöver också att andra myndigheter ska anpassa sig till den nya indelningen. Vi instämmer i de bör anpassa sig, men vill gå längre. Vi anser att indelningen ska vara allmän för staten och gälla alla statliga myndigheter med regional närvaro, om inte starka skäl talar emot det. Detta bör regleras i förordningen, som således bör ges bred tillämpning snarare än att peka ut särskilda myndigheter. Regeringen bör avgöra om tillräckliga skäl föreligger att frånga indelningen. Vi ser inga hinder att någon myndighet skulle tillåtas att avvika från antalet områden genom att slå samman två, om det är nödvändigt för dess verksamhet.

Som vi redan har sagt, menar vi att även ”rena” tillsynsmyndigheter bör följa samma indelning. Länsstyrelsen hänvisar till Ansvarskommittén som argumenterar för att samordna statens tillsynsmyndigheter gentemot kommunerna och till det urval av myndigheter som Utredningen om den statliga regionala förvaltningen gjorde. Således bör även myndigheter som IVO, Skolinspektionen och Arbetsmiljöverket ingå i strukturen. Vi ser en tydlig koppling till hälso- och sjukvården och den regionala utvecklingen.

Försäkringskassan svarar enligt vår bedömning tydligt emot de kriterier som kommittén sätter upp. Vi ser en nära koppling mellan Försäkringskassan, hälso- och sjukvården och Arbetsförmedlingen. Försäkringskassan är även med i de regionala partnerskapen för strukturfonderna.

Vi gör även en annan bedömning än kommittén vad gäller Lantmäteriet. Vi tänker inte minst på kopplingen till fysisk planering och länsstyrelsernas arbete inom naturvård. Skogsstyrelsen har också starka kopplingar till regional utveckling och länsstyrelsernas arbete exempelvis inom miljömålen och landsbygdsutveckling – och därmed även till strukturfonderna.

Skatteverket lyfts fram i enkätsvaren (se s. 108) och länsstyrelserna ser goda skäl att överväga även den myndigheten. Att de ärenden som handläggs inte fördelas utifrån en regional logik, hindrar inte att verket skulle kunna använda sin regionala nivå som kontaktpunkt med staten i övrigt regionalt och delta i det regionala samarbetet. Det gäller även andra myndigheter med liknande arbetssätt.

3.4.3 Följder av samordnad indelning för länsstyrelsens samordningsuppdrag

Länsstyrelsen instämmer i att förslaget skulle göra det lättare att samla berörda aktörer, att kontaktvägarna skulle bli tydligare och att förutsättningarna för en samordnad organisationsstruktur skulle förbättras. Vi gör också bedömningen att en myndighetsgemensam indelning på regional nivå skulle göra det mer attraktivt att hantera olika frågor i den strukturen, som då kan öka i betydelse.

Likt kommittén vill vi understryka vikten av att någon utpekad myndighet har ett särskilt uppdrag att samordna andra myndigheter inom de myndighetsgemensamma områdena. De berörda myndigheterna behöver också få instruktion av regeringen att ingå i samordningen. Vi ser liksom kommittén länsstyrelserna som de naturliga samordnarna och instämmer i att det skulle kräva mer samverkan och samordning mellan länsstyrelserna inom området. Den uppenbara lösningen menar vi är att välja en av länsstyrelserna inom det geografiska området, självfallet i linje med hur totalförsvaret organiseras regionalt. Den samordnande länsstyrelsen skulle lämpligen kunna inrätta ett samordningskansli.

I detta sammanhang erinrar vi regeringen om de förslag som Utredningen om den statliga regionala förvaltningen lade i slutbetänkandet *Statens regionala förvaltning – förslag till en angelägen reform* (SOU 2012:81). För att komma till rätta med brister i helhetssyn och samordning såg utredningen en strukturell reform som nödvändig. Utredningens slutbetänkande remitterades inte när det lämnades, men det vore angeläget att nu ta förslagen vidare som ett naturligt sätt att bygga vidare på Indelningskommitténs förslag.

3.5 Förslag till geografisk indelning

För Västsveriges del ger Länsstyrelsen kommitténs förslag till geografisk indelning sitt fulla stöd. Vi är också mycket angelägna om att den föreslagna reformen genomförs generellt i landet. För oss är att förslagen blir verklighet överordnat vilket antal regioner som regeringen väljer. Oavsett skulle strukturen bli mycket bättre än i dag.

Om vi ska välja mellan kommitténs två förslag, lutar vi åt alternativet med sju områden. För det talar såväl att ett område enligt huvudförslaget blir mycket stort, som den nyligen genomförda regionindelningen för polisen och andra myndigheter.

Vi hade dock hellre sett ett förslag som utgick från programområdena för strukturfonderna med sina sedan länge etablerade samarbeten, i den mån vi ska ha en åsikt om riket i övrigt. Vi menar att de skulle ge en rimlig statlig struktur över landet, tillräckligt stor för att vara rationell – men samtidigt finmaskig nog för att behålla ett mått av närhet regionalt. En sådan indelning skulle bygga vidare på det bredare samarbetet om regional utveckling som redan bedrivs och skulle i framtiden kunna ge värdefullt stöd till en sammanhållen regional planering. För Västsveriges del följer dock kommitténs förslag strukturfondsregionen, så för vårt läns del räcker det att ge kommitténs förslag vårt fulla stöd.

I de fall som någon myndighet verkligen har svårt att bära sju eller åtta regioner – och statsmakterna väljer att inte ge den de resurser som skulle behövas – kan de i sin verksamhet tillåtas att slå samman regioner. Huvudsaken är att de kan peka ut kontaktpunkter med tillräckligt mandat och tillräckliga resurser för varje statligt område.

Övriga förslag

Länsstyrelsen avstår från att lämna synpunkter på kommitténs förslag i övrigt.

Detta yttrande har beslutats av landshövdingen Anders Danielsson, efter föredragning av kanslichefen Mikael Cullberg. I den slutliga handläggningen medverkade även länsöverdirektören Lisbeth Schultze. Ställningstagandena är avstämde med Länsstyrelsens ledningsgrupp.

Anders Danielsson

Mikael Cullberg

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.